

Janusz Pieniążek

"Drogi Jana Zachariasiewicza: z dziejów kultury i literatury Ziemi Przemyskiej", Maria Grzędzielska, Przemyśl 1969 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 13/38, 129

1970

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/II/ GRZĘDZIĘLSKA Maria: Drogi Jana Zachariasiewicza. Z dziejów kultury i literatury Ziemi Przemyskiej. Przemyśl, 1969 s. 107-124.

Prezentacja sylwetki Jana Zachariasiewicza jako człowieka /na podstawie listów F.Faleńskiego i K.Estreichera/, autora płodnego i zarabiającego dużo, nie związanego z życiem politycznym po r. 1848, bywalca salonów warszawskich i krakowskich, i jako pisarza - na podstawie wybranych z dużego dorobku utworów, które z biegiem lat stawały się coraz mniej ambitne. Zwrócono tu uwagę przede wszystkim na powieści z podtekstem politycznym, jak "Jarema", "Święty Jur", uwidoczniające konflikty narodowościowe pomiędzy budzącą się świadomością "rusińską" a polską na terenach Galicji Wschodniej, i - z drugiej strony - na powieść "Drang nach Osten", gdzie schemat galicyjski został przeniesiony na teren Wielkopolski. Esej kończy omówienie "przemyskiej" powieści Zachariasiewicza - "Marcin Kordysz".

BP/38

J.P.

/II/ KŁAK Czesław: Powieści biograficzne Jana Zachariasiewicza. W: Z dziejów kultury i literatury Ziemi Przemyskiej. Przemyśl 1969 s. 125-172.

Zajmując się problematyką powieści biograficznych Jana Zachariasiewicza o Klemensie Janickim i Sebastianie Kloncwicu, autor zwraca uwagę na proces wyodrębniania się literatów jako grupy zawodowej pod koniec XVIII i w pierwszej poł. XIX w., związany z zanikaniem mecenatu prywatnego i koncepcji literatury jako "niepróżnującego próżnowania", charakterystycznej dla literatury staropolskiej. Na jej miejsce pojawia się świadomość społecznego upośledzenia artysty, świadomego własnej wartości, a w związku z tym zainteresowanie się artystą jako tematem literackim /Mickiewicz, Norwił, Kraszewski, Zachariasiewicz z powieściami "Uczony", "Boże dziecię"/. Kontynuacja tego tematu doprowadza Zachariasiewicza do powieści biograficznych o dwu poetach renesansowych.

BP/38

J.P.